

Årsmelding

for

Bodø kommunale pensjonskasse

2019

INNHALDSFORTEGNELSE

HOVEDTALL FOR BKP	side	3
SAMMENDRAG.....	side	4
ÅRSBERETNING 2019.....	side	5
1. Formål, organisasjon og ledelse	side	5
- styret	side	6
- administrasjon	side	6
- arbeidsmiljø/ytre miljø.....	side	7
- katastrofereassuranse	side	7
- driftskostnader.....	side	7
2. Forsikringsvirksomheten	side	7
- medlemsbestand	side	7
- premieforhold	side	8
- pensjonsytelser	side	8
- pensjonister/utbetaling av pensjoner.....	side	9
- forsikringsmessige avsetninger	side	10
3. Finansvirksomheten.....	side	10
- forvaltningskapital/avkastning	side	10
- egenkapital/ solvensmarginkapital/soliditet.....	side	11
- risikostyring	side	12
4. Framtidsutsikter.....	side	13
- fortsatt drift	side	14
RESULTATREGNSKAP	side	15
BALANSE	side	16
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER.....	side	17
KONTANTSTRØMANALYSE	side	18
OPPSTILLING AV ENDRING I EGENKAPITAL.....	side	18
NOTER	side	19
NØKKELTALL	side	33
FORSIKRINGSTEKNISK OPPGJØR PR. 31.12.2019.....	side	34
AKTUARERKLÆRING.....	side	35
REVISJONSBERETNING	side	36

HOVEDTALL

Nøkkeltall i tusen kroner	2019	2018	2017	2016	2015
Premieinntekter	249 077	216 506	182 819	195 935	168 449
Premiereserve fra KLP		0	0	0	0
Finansinntekter	304 767	22 339	224 277	164 842	114 575
Pensjonsytelser	84 569	83 348	79 678	75 488	70 525
Driftskostnader	9 465	9 645	8 637	9 434	8 993
Nøkkeltall fra balansen:					
Ansvarlig kapital (netto)	209 779	187 530	173 596	162 036	152 240
Fond for urealiserte gevinster	13 992	4 319	13 430	7 518	3 999
Risikoutjevningfond	60 919	59 007	56 144	50 177	44 359
Kursreguleringsfond	285 677	101 905	252 629	140 314	73 445
Premiereserve	2 956 945	2 753 808	2 577 787	2 433 952	2 261 074
Tilleggsavsetninger	349 524	325 756	303 109	288 249	270 948
Premiefond	318 148	308 770	227 842	209 289	191 227
Forvaltningskapital	4 199 789	3 764 865	3 622 963	3 296 844	3 019 775
Forholdstall:					
Driftskostnader i % av premie	3,8	4,5	4,7	4,8	5,3
Driftskostnader i % av forvaltet kap.	0,23	0,26	0,24	0,29	0,30
Gjennomsnittlig totalavkastning					
Bokført avkastning i %	3,04	4,83	3,43	3,39	6,22
Verdijustert avkastning	8,34	0,38	6,82	5,50	4,00
Solvensmarginkapital	415 001	379 912	353 222	331 447	309 894
Solvensmarginkapital i % av krav	293,3	291,5	294,5	293,6	294,2
Dekningsgrad premiereserve i %	100,0	100,0	100,0	100,00	100,00
Arbeidsgivers premie i % (eks.reg.)	8,57	8,57	8,65	8,70	8,75
Reguleringspremie	105 300	82 100	54 400	71 200	49 999
Rentegarantipremie	2 800	2 600	2 405	2 400	2 100
Medlemsbestand:					
Medlemmer i alt	15 894	15 101	14 487	13 886	12 992
Premiebetalende medlemmer (yrkesaktive)	4 070	4 021	4 032	3 955	3 985
Oppsatte rettigheter over 3år	1 935	1 832	1 751	1 678	1 542
” ” under 3 år	7 528	7 056	6 669	6 324	5 639
Pensjonister (inkludert refusjons-pensjoner utbetalt til andre kasser)	2 361	2 192	2 035	1 929	1 826
Administrasjonens antall årsverk	4,6	4,6	4,6	4,6	4,25

SAMMENDRAG

Bodø kommunale pensjonskasse (BKP) leverer fortsatt gode tjenester til en lav og konkurransedyktig premie. Nærhet til medlemmene og fokus på informasjon og rådgiving er sentralt i vår virksomhet.

Pensjonskassen har som mål en gjennomsnittlig årlig avkastning siste 10 år på minst 5 prosent. Gjennomsnittlig verdijustert avkastning siste 10 år er 5,62 prosent. Gjennomsnittlig bokført avkastning siste 10 år er 4,69 prosent. De tilsvarende gjennomsnittene for siste 5-årsperiode er hhv. 5,01 prosent og 4,18 prosent.

Markedene i 2019 hentet seg inn fra 2018. Kassens verdijusterte avkastning ble positiv med 8,3 prosent mot 0,4 prosent i 2018. Forvaltningskapitalen i Bodø kommunale pensjonskasse utgjør nå tilnærmet 4,2 milliarder kroner – en vekst på 435 millioner kroner siden 2018.

Pensjonskassens krav til solvensmarginkapital var ved utgangen av 2019 141 mill. kroner. Pensjonskassens solvensmarginkapital var på samme tid 415 mill. kroner slik at kravet oppfylles pr. 31.12.2019, med en dekningsgrad på 293 prosent som er godt over kravet på 100 prosent

Pensjonskassen har fortsatt en relativt stor grunnbeholdning av anleggsobligasjoner (renter) som holdes til forfall med tilfredsstillende løpende avkastning. Markedene var i 2019 preget av oppgang etter et svakt foregående år. Utviklingen hittil i 2020 indikerer at det vil bli et krevende finansmarked med mye uro og usikkerhet. Det vil fortsatt kunne stille større krav til dynamikk i pensjonskassens forvaltning i årene framover og kunne medføre behov for ytterligere egenkapitalinnskudd. Styret ser likevel ingen umiddelbar grunn til å endre pensjonskassens investeringsstrategi, men har en løpende vurdering og vil tilpasse strategien når det er riktig og nødvendig.

Pensjonskassens risikoanalyser har vist at sannsynligheten har vært liten for at BKP i løpet av 2020 skulle få behov for ekstra innskudd av egenkapital. De økonomiske konsekvensene av det pågående COVID-19 utbruddet kan endre dette. Pensjonskassen må være forberedt på både å iverksette risikodempende tiltak og be om ytterligere egenkapital fra sponsor. I Finanstilsynets nye krav til solvenskapital og solvenskapitaldekning viser at kassen per 31.12.19 har en dekning på 140% og på 138% uten overgangsregler. Kravet til dekning er 100%. Kassen har tilfredsstillende kapitaldekning.

Alle ansatte i Bodø kommune har en offentlig tjenstepensjonsordning. De fleste er medlemmer i BKP, mens lærere og sykepleiere har sin ordning i henholdsvis Statens pensjonskasse og KLP. Ved utgangen av 2019 var medlemsbestanden i BKP 15.894 personer, Aktive medlemmer er økt med 49 til 4.070. Fratrådte medlemmer har økt med 103 til 9.463, herav 7.528 uten rettigheter. Antall pensjonister er økt med 169 til 2.361. Alderspensionister utgjør 1.475, ektefellepensionister 210, barnepensionister 23. Antall uførepensionister er økt med 63 til 653 mot 590 i 2018.

ÅRSBERETNING 2019

1. FORMÅL, ORGANISASJON OG LEDELSE

Bodø kommunale pensjonskasse (BKP) ble formelt opprettet 1.7.1927 av Bodø kommune.

Pensjonskassen ble imidlertid opprettet med virkning fra 1.7.1920 og de første medlemmene ble innmeldt med virkning fra samme dato. Vedtektene ble godkjent av Bodø bystyre men det tok ytterligere 7 år før vedtektene ble godkjent av Staten.

Pensjonskassens formål er å yte pensjon til medlemmene og deres etterlatte i henhold til Hovedtariffavtalens bestemmelser. Pensjonskassens styre har satt som sitt hovedmål å sikre pensjonsrettighetene gjennom nøktern og aktiv forvaltning av fondsmidlene. Det legges også stor vekt på god service overfor medlemmer, pensjonister og arbeidsgivere.

Pensjonskassens funksjoner er skilt ut fra kommunens øvrige virksomhet. Pensjonskassens midler holdes atskilt fra kommunens og kassen hefter ikke for kommunens og øvrige medlemsbedrifters forpliktelser.

Medlemskap i BKP er pliktig for ansatte i Bodø kommune som fyller Hovedtariffavtalens minstekrav for deltagelse i offentlig tjenstepensjonsordning. Unntatt for medlemskap er likevel lærere som er tilsluttet Statens Pensjonskasse samt sykepleiere som er tilsluttet Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

Pensjonskassen kan også omfatte pensjonsordninger for selskaper som fyller vilkårene i vedtektenes § 1–1. Følgende foretak/stiftelser har sin pensjonsordning i BKP pr. 31.12.2019:

- Bodø Havn KF
- Bodø kommunale pensjonskasse
- Bodø kommune
- Bodø Kirkelige Fellesråd
- Stormen Kulturhus KF
- Bodø Produksjonssenter AS (BOPRO)
- Bodø Spektrum KF (tidligere Nordlandsbadet KF)
- Bodø Spektrum AS
- Salten Brann IKS
- Salten Regionråd
- Skjerstad Bygningsstiftelse
- Zahlfjøsén AS

STYRET

Pensjonskassen en selvstendig juridisk enhet med eget styre som øverste organ.

Styret består i perioden 2015 – 2019 av 6 medlemmer, hvorav 4 er oppnevnt av bystyret og 2 utpekt av arbeidstakernes organisasjoner blant deres medlemmer i pensjonskassen.

For 2015-2019 er styret slik sammensatt:

Oppnevnt av bystyret

Einar Lier Madsen (AP), leder
Bodil Irene B. Brattli (H), nestleder
Rolf Kåre Jensen, Rådmann
Adelheid B. Kristiansen (AP)

Varamedlemmer

Alf-Anton Røst (AP)
Øystein Wik (FrP)
Stephan Skjelvan
Cecilie Lekang (AP)

Utpekt av arbeidstakerorganisasjonene

Kornelija Rasic (FF)
Thor Arne Tobiassen (TEKNA)

Svein Erik Jensen (FF)
Glenn Roger Balseth (Delta)

Styret består av 3 kvinner og 3 menn.

Styret har i 2019 avholdt 6 møter og 1 styreseminar over 2 dager. Styret har behandlet 51 saker.

ADMINISTRASJON

Pensjonskassens administrasjon har kontorer i Torvgata 1 (Bøckmanngården) i Bodø:

Daglig leder	Hans Petter Horsgaard
Økonomiansvarlig	Sissel Karlsen
Rådgiver	Ann-Kristin Jørgensen
Rådgiver	Inger Marie Storvik
Konsulent	Dagny Karlsen

Administrasjonen består dermed av 4 kvinner og 1 mann.

KLP Forsikringservice AS er pensjonskassens aktuar og forsikringstekniske konsulent.

Ernst & Young AS er pensjonskassens revisor.

Griff Kapital AS er pensjonskassens uavhengige rådgiver.

Pensjonskassen hører inn under Finanstilsynets tilsynsområde og Trygderetten er ankeinstans for vedtak som vedrører pensjon og samordning.

Pensjonskassen er medlem av Pensjonskasseforeningen.

ARBEIDSMILJØ/YTRE MILJØ

Arbeidsmiljøet anses som godt. Sykefraværet i BKP var i 2019 9,5 prosent av total arbeidstid mot 2,2 prosent i 2018. Økningen i sykefravær har bakgrunn i en langtidssykemelding. Det har ikke inntruffet noen yrkesskade i løpet av året.

Pensjonskassens virksomhet er av en slik art at den ikke forurensrer det ytre miljø. Forvaltningen skjer innenfor et etisk regelverk. Eksterne forvaltere blir hvert halvår bedt om bekreftelse på oppfyllelse av dette regelverket. Pensjonskassen har inngått samarbeidsavtale med NAV om et mer inkluderende arbeidsliv.

KATASTROFEREASSURANSE

Fra 1.1.2019 fornyet BKP avtalen med Beazley at Lloyds om katastrofereassuransse. Avtalen må fornyes hvert år. I avtalen er en «katastrofe» en enkelt begivenhet som medfører at minst 2 av de yrkesaktive medlemmene i pensjonskassen blir uføre eller avgår ved døden.

DRIFTSKOSTNADER

Samlede driftskostnader utgjorde 3,8 prosent av premieinntektene (mot 4,5 i 2018) og 0,22 prosent av forvaltningskapitalen (mot 0,26 prosent i 2018).

2. FORSIKRINGSVIRKSOMHETEN

MEDLEMSBESTAND

Medlemskap i BKP er obligatorisk for alle som er ansatt i pensjonskassens medlemsforetak. Alle som er ansatt på ordinære arbeidsvilkår, som vanlig timelønnet eller på deltid, meldes inn som aktive medlemmer av pensjonsordningen og betaler medlemsinnskudd til ordningen. Dersom mottaker av offentlig tjenestepensjon innmeldes som aktivt medlem, reduseres pensjonen. De eneste ansatte som er unntatt fra innmelding i pensjonsordningen er pensjonister med timebasert pensjonistavlønning etter fastsatt sats. Særskilte regler gjelder for uførepensjonister.

Unntatt fra medlemskap er sykepleiere som på grunn av særlov er tilmeldt pensjonsordningen for sykepleiere i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og lærere som har medlemskap i Statens Pensjonskasse.

Antall medlemmer i BKP (aktive, alle oppsatte rettigheter og pensjonister) var pr. 31.12.2019 økt fra 15.101 til 15 894, en oppgang på 5,25 prosent mot 4,23 prosent i 2018.

Antall aktive medlemmer har det siste året økt med 49 personer til 4.021, (ned med 11 i 2018) fordelt på 2.690 kvinner (2.689) og 1.380 menn (1.332).

I alt 9.463 tidligere ansatte står i pensjonskassens register det er en økning på 468 (5,56 prosent) mot 468 (5,56 prosent) i 2018. Av de tidligere ansatte har 1.935 mer enn 3 års opptjening og dermed en selvstendig rett til fremtidig pensjon ved oppnådd aldersgrense. For de øvrige 7.528 med medlemstid kortere enn 3 år vil tiden i Bodø kommunale pensjonskasse overføres og medregnes ved eventuell

fremtidig pensjonering fra stilling hos annen offentlig arbeidsgiver dersom samlet tjenestetid blir over 3 år.

PREMIEFORHOLD

Arbeidstakerne blir hvert år trukket 2 prosent premie av pensjonsgrunnlaget. Arbeidsgivers andel av ordinær premie i 2019 var 7,27 prosent tilsvarende i 2018.

I tillegg ble reguleringspremien beregnet til 105,3 mill. kroner i 2019 mot 82,1 mill. kroner i 2018. Reguleringspremien dekker premiereservens økning som følge av de aktive medlemmenes lønnsøkning og G-reguleringen av pensjonene.

Rentegarantipremien utgjorde i 2019 2,8 mill. mot 2,6 mill. i 2018.

Premieinntektene (inkludert reguleringspremie og rentegarantipremie) utgjorde 249 mill. kroner i 2019 mot 216,5 mill. kroner i 2018.

Totalt utgjorde arbeidsgivers andel av premien 15,73 prosent av gjennomsnittlig grunnlag på 1.300 millioner kroner. Endelig premiesats ble da inkludert arbeidsgivers og ansattes andel 17,73 prosent.

PENSJONSYTELSE

Den kommunale pensjonsordningen er tariffestet. Alderspensjonen er en brutto-ordning med garantert årlig ytelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget inntil 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), dersom fratreden skjer med full opptjening 30 år. Garantien omfatter alle pensjonsordningens medlemmer født i 1958 eller før. For medlemmer født i 1959 og senere vil levealdersjustering av pensjonen kunne bety et lavere pensjonsnivå enn 66 prosent.

Uførepensjonen er en netto-ordning, som i tillegg til 25 prosent av G (likevel ikke mer enn 6 prosent av sluttlønn) yter 3 prosent av sluttlønn opp til 6 G og 69 prosent av sluttlønn mellom 6 G og 12 G, uavhengig av faktisk ytelse fra NAV.

Netto ektefelle- og barnepensjon er henholdsvis 9 prosent og 15 prosent av medlemmets pensjonsgrunnlag. For barnepensjon gjelder netto-reglene ved alle dødsfall etter 1.1. 2001. For ektefellepensjon er det gitt overgangsregler.

Avtalefestet pensjon (AFP) er en tariffbestemt ytelse som administreres av BKP, men som i sin helhet betales av arbeidsgiverne, uten reserveoppbygging. Dette gjelder både for AFP fra 62 år og fra fylte 65 år. AFP omtales som en ikke forsikringsbar ytelse.

Ved fratreden uten rett til straks begynnende pensjon, gir 3 års medlemstid eller mer en selvstendig rett til fremtidig pensjon. Pensjonsutbetalingene reguleres i takt med folketrygdens grunnbeløp.

Uførepensjonene og AFP reguleres hvert år med Gs relative økning.

Alders- og etterlatte-pensjoner reguleres også som G, men reduseres så med 0,75 %.

Det ble i 2019 enighet mellom partene i arbeidslivet om endring av offentlig tjenstepensjon. Denne ble innført fra 1.1.2020 og berører i all hovedsak alle født fra og med 1963 eller senere.

PENSJONISTER/UTBETALING AV PENSJONER

Ved utgangen av 2019 hadde pensjonskassen 2.361 pensjonister, inkl. 161 AFP- og andre tidligpensjonister, dvs. en netto økning fra 2018 på 169 personer.

Oversikt over medlemmer og pensjonister pr. 31.12.2019 viser følgende utvikling:

	2019	2018	Endring
Aktive medlemmer	4070	4021	49
Fratrådte med rettighet	1935	1832	103
Fratrådte uten rettighet	7528	7056	472
Pensjonister			
<i>Alderspensjonister</i>	<i>1314</i>	<i>1234</i>	80
<i>AFP og tidligpensjonister</i>	<i>161</i>	<i>144</i>	17
<i>Ektefellepensjonister</i>	<i>210</i>	<i>205</i>	5
<i>Barnepensjonister</i>	<i>23</i>	<i>19</i>	4
<i>Uførepensjonister</i>	<i>653</i>	<i>590</i>	63
Antall pensjonister	2361	2.192	169
Totalt	15894	15.101	793

Alle ansatte i virksomheter med medlemskap i pensjonskassen skal meldes inn i en pensjonsordning uavhengig av stillingsandel. For å oppnå rettigheter i pensjonskassen må man ha minst tre års tjenestetid i en offentlig tjenstepensjonsordning.

Utbetalte pensjoner fordeler seg slik (hele tusen):

	2019	2018	2017	2016	2015
Alderspensjon	66 017	62 562	59 401	54 818	47 946
Uførepensjon	19 117	19 240	19 923	19 195	19 930
Etterlattepensjon	8 097	7 287	6 901	6 892	6 802
Barnepensjon	895	623	654	498	549
Tilbakebetalt		0	0	0	-95
Refusjoner inn	-17 477	-13 515	-12 963	-11 174	-9 534
Refusjoner ut	7 920	7 284	5 762	5 259	4 926
Sum	84 569	83 349	79 678	75 488	70 525

Uførepensjoner: Forsikringsteknisk oppgjør viser at antall uføre hadde en økning med 63 i 2019.

AFP-pensjon: Pr. 31.12. 2019 var det til sammen 191 personer som fikk utbetalt AFP, mot 144 personer året før.

Alle utgifter til AFP fra 62 år til 67 år dekkes av arbeidsgiverne da dette ikke er en forsikringsbar ytelse som kan dekkes av premiereserven. Fra 65 år foretas det en utjevning blant alle virksomheter som har medlemskap i BKP. I 2018 ble det utbetalt 25,7 mill. kroner til AFP-pensjonister (alle konsernheter) mot 22 mill. kroner i 2017, dvs. en økning på 16,8 prosent mot 11,3 prosent året før.

	2019	2018	2017	2016	2015
AFP 62-64 år	11.471.544	11.351.764	12.636.788	10.096.055	9.094.483
AFP 65-67 år	18.558.500	14.374.037	9.330.439	9.638.610	7.997.089
Sum	30.030.044	25.725.801	21.967.227	19.734.665	17.091.572
Økning i prosent	16,7	17,1	11,3	16,0	11,2

FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

Pensjonskassen skal ha en premiereserve tilsvarende kontantverdien av pensjonskassens samlede forpliktelser overfor medlemmene. Pliktige avsetninger er beregnet av pensjonskassens aktuar på grunnlag av status 31.12.2019. Det forsikringstekniske beregningsgrunnlagets forutsetninger om dødelighet/levetid er tilpasset tariffen K2013 med Finanstilsynets minstekrav til sikkerhetsmarginer.

Årets avsetning til premiereserve er kroner. Avsetningen fremkommer slik:

	2019	2018	2017	2016
Premiereserve	194.659.319	181.838.604	120.072.655	144.554.008
Administrasjonsreserve	4.477.165	4.182.288	2.761.671	3.324.742
IBNR avsetning*	4.000.000	-10.000.000	21.000.000	7.400.000
Til sammen	203.136.483	176.020.892	143.836.343	155.280.766

* Inngår fra og med 1.1.2016 som en del av premiereserven og utgjorde i 2019 kr 43 000 000,-

3. FINANSVIRKSOMHETEN

FORVALTNINGSKAPITAL/AVKASTNING

Pensjonskassens forvaltningskapital økte gjennom året fra 3.765 mill. kroner til 4.200 mill. kroner, en økning på 435 mill. kroner (10,4 prosent) mot 142 mill. kroner (3,9 prosent) i 2018.

Pensjonskassen har innrettet kapitalforvaltningen etter Forsikringslovens regelverk og Kapitalforvaltningsforskriften. Dette innebærer bl.a. at pensjonskassens forvaltningskapital skal deles i en kollektiv- og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består i det vesentlige av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte forpliktelser. Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer pensjonskassens ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld utover forsikringsforpliktelsene. Pensjonskassen har valgt å forvalte kollektiv- og selskapsporteføljen samlet, men splittet på grunnlag av forholdet mellom egenkapital og forsikringsmessige avsetninger. For 2019 er selskapsporteføljens andel 5,44 prosent og kollektivporteføljens andel 94,56 prosent. Denne inndelingen fremgår av det som i oppstillingsplanen er kalt hhv. teknisk og ikke-teknisk regnskap.

Pensjonskassen har avtale med Griff Kapital AS om finansrapportering, risiko-overvåking og investeringsrådgivning. Griff foretar eksternt uavhengig overvåking av kapitalforvaltningen etter kapitalforvaltningsforskriftens krav, og rapporterer jevnlig til styret. Selskapet utfører også stresstester av pensjonskassens soliditet, som grunnlag for pensjonskassens rapportering til Finanstilsynet.

Styret vurderer pensjonskassens retningslinjer for kapitalforvaltningen minst en gang årlig. Målsettingen for kapitalforvaltningen er å oppnå en tilfredsstillende avkastning innenfor en forsvarlig risikoramme, slik at pensjonskassen til enhver tid kan møte de forpliktelser som den har påtatt seg.

Aktivas prosentvise fordeling pr. 31.12.2019 med tidsvektet avkastning justert for daglig vektete kontantstrømmer:

Aktivaklasse	Fordeling i % 31.12.2019	Fordeling i % 31.12.2018	Avkastning i % porteføljen 2019	Avkastning i % referanseindeks	Referanseindeks
Pengemarked/Bank	5,5 %	11,3 %	2,3 %	1,2 %	ST2X
Obligasjoner omløp	20,7 %	15,8 %	3,6 %	1,0 %	ST4X
Obligasjoner høyrente	7,1 %	6,1 %	7,2 %	12,3 %	Sammensatt
Obligasjoner hold til forfall	27,5 %	27,2 %	4,0 %	4,0 %	Faktisk avkastning
Obligasjoner emerging markets	2,6 %	4,9 %	10,7 %	13,6 %	EMD HC
Aksjer norske	9,7 %	9,6 %	18,2 %	17,0 %	OSEBX*
Aksjer internasjonale	15,5 %	14,4 %	24,5 %	23,5 %	Sammensatt
Eiendom	11,3 %	10,8 %	7,7 %	7,7 %	Faktisk avkastning
Sum	100 %	100 %	8,3 %	8,1 %	

For å unngå store kurssvingninger i verdien på obligasjonsporteføljen er en stor del av obligasjonene lagt til anlegg og holdes til forfall. Andelen anleggsobligasjoner er i løpet av 2019 økt fra 27,2 prosent til 27,5 prosent. Anleggsobligasjonene ga en avkastning på 4,0 prosent mens omløpsobligasjonene ga 3,6 prosent. Norske aksjer ga 18,2 prosent avkastning, mens globale aksjer fikk en avkastning på 24,5 prosent for pensjonskassen.

Kollektivporteføljen ga en verdijustert avkastning på 8,34 prosent, tilsvarende ble den bokførte avkastningen på 3,04 prosent beregnet etter Dietz metode.

Verdijustert avkastning der anleggsobligasjonene er vurdert til markedsverdi på hele porteføljen ble - 7,80 prosent.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verdijustert avkastning	6,70	3,06	6,17	7,65	7,60	4,00	5,5	6,82	0,38	8,34
Bokført avkastning	4,47	4,63	4,86	4,78	7,19	6,22	3,4	3,43	4,83	3,04
Verdijustert avkastning (inkl. anl.obl. til markedsverdi)	6,50	4,21	8,45	7,50	8,10	2,10	5,3	6,63	0,37	7,80

Pensjonskassen har som mål en gjennomsnittlig årlig avkastning siste 10 år på minst 5 prosent. Gjennomsnittlig verdijustert avkastning siste 10 år er 5,62 prosent. Gjennomsnittlig bokført avkastning siste 10 år er 4,69 prosent. De tilsvarende gjennomsnittene for siste 5-årsperiode er hhv. 5,01 prosent og 4,18 prosent.

EGENKAPITAL /SOLIDITET/SOLVENSKAPITAL

Egenkapitalen er ved resultatdisponeringen tilført 3,77 mill. kroner fra administrasjonsresultatet, 2,8 mill. kroner fra rentegarantipremien, 6,47 mill. kroner fra ikke teknisk resultat, og justert med endring

pensjonsforpliktelse og skattekostnad er annen egenkapital tilført til sammen 10,58 mill. kroner. Etter denne tilføringen utgjør pensjonskassens netto egenkapital 209,8 mill. kroner.

Styret følger utviklingen i pensjonskassens soliditet løpende. Det blir månedlig utarbeidet rapporter som viser porteføljens status og avkastning, risiko og buffere. Analysene utført gjennom 2019 viste godt tilpassede og akseptable risikonivåer.

I Finanstilsynets nye krav til solvenskapital og solvenskapitaldekning viser at kassen per 31.12.19 har en dekning på 140% og på 138% uten overgangsregler. Kravet til dekning er 100%. Kassen har tilfredsstillende kapitaldekning.

Kapitalutnyttelsen og solvensmarginen er tilfredsstillende per 31.12.2019

RISIKOSTYRING

Pensjonskassen har valgt en forvaltningsstrategi med moderat risiko. Med risiko menes i denne sammenheng sannsynligheten for svingninger i aktivas verdi. For å sikre en høyest mulig avkastning i forhold til det valgte risikonivå, er det bygget opp en portefølje av obligasjoner, aksjer, eiendom og bankinnskudd. For å stabilisere avkastningen og ta bort svingningene i obligasjonsverdiene, er en stor del av obligasjonene lagt i en anleggsportefølje som holdes til forfall.

De ulike aktiva er i varierende grad utsatt for finansiell risiko: aksjerisiko, kredittrisiko, renterisiko, likviditetsrisiko og valutarisiko.

Aksjerisiko er risiko for fall i aksjekurser. Pensjonskassens investeringer i aksjer er i hovedsak gjennom aksjefond som baserer seg på børsnoterte aksjer i store og solide selskaper med hovedkontorer i den vestlige verden.

Kredittrisiko er risiko for endring av finansielle eiendelers verdi som følger av markedets syn på utsteders kredittverdighet. For å holde kredittrisikoen innenfor akseptable rammer, har styret satt en del krav i retningslinjene for kapitalforvaltning. Det kan investeres i aktiva som tilsvarer Investment grade kredittrating, slik som definert av anerkjente ratingselskaper som Standard & Poors og Moody's, eller ved hjelp av proprietær kredittrating for norske obligasjonsutstedelser og –utstedere gjort av forvalter eller meglerhus. Risiko knyttet til papirer med lavere rating bærer pensjonskassen utelukkende gjennom fondsinvesteringer.

Renterisiko er risiko for verdiendringer av rentebærende instrumenter som obligasjoner og pengemarkedsplasseringer, som følger av endringer i det generelle rentenivået. Risikoen avhenger av gjennomsnittlig løpetid på rentebindingen på instrumentene (durasjon). Styret har fastsatt rammer for akseptabel renterisiko.

Likviditetsrisiko er risikoen for at posisjoner ikke lar seg realisere innen en gitt frist uten betydelig prisnedgang. BKP har for det meste plassert midlene i likvide papirer/fond som kan realiseres på kort varsel. Det er kontinuerlig kontroll med at det er tilstrekkelig beløp innestående på bankkonto som sikrer likviditet til drift av pensjonskassen samt utbetaling av pensjoner.

Valutarisiko er verdiendringer som følger av svingninger i valutakursene. Styret har vedtatt at investering i eiendom internasjonalt skal valutasikres 95-100 % av valutaeksponeringen mot norske kroner.

Pensjonskassen overvåker løpende sitt samlede risikobilde. I tillegg til forsikringsrisiko og operasjonell risiko måles de nevnte finansielle risikoelementer jevnlig. Månedlig veies den samlede risiko mot pensjonskassens bufferkapital i stresstester etter Finanstilsynets mal.

4. FRAMTIDSUTSIKTER

I løpet av 2019 snudde tilnærmet alle markeder og ga en solid avkastning i vår portefølje. Inngangen i 2020 var også preget av positiv utvikling og moderat bedring av verdensøkonomien. I løpet av januar 2020 festet derimot koronaviruset grep om både befolkning og markeder. Dette har medført en betydelig uro og samtlige markeder viser nå tendens til resesjon, samtidig stiger antall smittede og døde som følge av koronaviruset både i Europa og Norge med økende hastighet og verdens helseorganisasjon har erklært pandemi.

Det er vanskelig å si noe om hvordan framtidsutsiktene er i dette perspektivet. Verden og Norge står ovenfor store utfordringer som mest sannsynlig vil prege økonomi i mange år fremover.

For pensjonskassen vil fortsatt vår beholdning av anleggsobligasjoner som holdes til forfall virke risikodempende og bidra med positiv avkastning. Utfordringen er knyttet til aksjemarkedene og hvorvidt de vil hente seg inn igjen når pandemien er på vei tilbake. Risikoen for større tap er moderat da aksjeporteføljen både er diversifisert i forhold til marked og valuta, men det er grunn til å beholde likviditet i porteføljen slik at man kan gjøre nødvendige tilpasninger hvis markedet skulle tilsi større endringer i investeringsstrategien. Det langsiktige lave rentenivået vil fortsatt gjøre det krevende å oppnå tilfredsstillende avkastning til akseptabel risiko.

Styret i pensjonskassen har vurdert flere ulike scenarier med ytterligere børsnedgang og endring av rentenivået for å se hvordan solvenskapitaldekningen utvikler seg. En situasjon med vedvarende børsnedgang vil kunne gi press på pensjonskassens kapitaldekning. Styret er derfor forberedt på både å iverksette risikodempende tiltak og kreve innbetaling av ytterligere egenkapital.

I løpet av de siste årene har forvaltningskapitalens økning alene bidratt til å binde opp en økende andel av kassens kapital. Det vil derfor fortsatt være behov for regelmessige egenkapitalinnskudd i pensjonskassen for å opprettholde handlingsrom til å investere i ulike aktivaklasser med tilstrekkelig avkastning.

Det ventes innføring av ny rapportering knyttet til EUs tjenstepensjonsdirektiv (IORPII*) i løpet av året. Ny offentlig tjenstepensjon er vedtatt for årskullene fra og med 1963 og våre systemer er nå oppdatert slik at vi er forberedt på nye beregninger. Pensjonskassen har implementert nye digitale løsninger som skal gi våre medlemmer enklere tilgang til registrerte opplysninger og mulighet for å beregne egen pensjon. Vi skal fortsatt ha fokus på god og personlig rådgivning fremover. Pensjonskassen vil fortsatt ha som mål å levere gode tjenester til en lav premie.

*Institutions for Occupational Retirement Provision

FORTSATT DRIFT

Årsberetningen og regnskapet for 2019 er avlagt under forutsetning av fortsatt egen drift av lokal pensjonskasse. Styret bekrefter at forutsetningene er til stede.

Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurderingen av pensjonskassens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet.

Styret anser at resultatregnskapet og balansen for 2019 med noter gir god informasjon om driften gjennom året og den økonomiske stillingen ved utgangen av året.

Styret og administrasjonen vil også i tiden fremover gjennom sitt arbeid tilstrebe å videreutvikle og drive pensjonskassen og våre tjenester som en konkurransedyktig ordning til beste for medlemmer og arbeidsgivere.

Bodø 23. mars 2020

Bodil Irene B. Brattli
Nestleder

Einar Lier Madsen
Styreleder

Adelheid B. Kristiansen
Styremedlem

Rolf Kåre Jensen
Styremedlem

Kornelija Rasic
Styremedlem

Thor Arne Tobiassen
Styremedlem

Hans Petter Horsgaard
Daglig leder

RESULTATREGNSKAP

TEKNISK REGNSKAP	Note	2019	2018
Premieinntekter			
Forfalte premier, brutto	2	249 076 507	216 595 264
Avgitte gjenforsikringspremier		-89 500	-89 500
Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonsforetak			
Sum premieinntekter for egen regning		248 987 007	216 505 764
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3	82 409 175	89 159 891
Netto driftsinntekt fra eiendom	13	875 274	843 247
Verdiendringer på investeringer	4	185 289 712	-149 130 600
Realisert gevinst og tap på investeringer	4	28 756 876	71 599 135
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		297 331 038	12 471 672
Andre forsikringsrelaterte inntekter			
Andre forsikringsrelaterte inntekter			
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter			
Pensjoner mv.			
Utbetalte pensjoner netto	5	-84 568 714	-83 348 369
Endring erstatningsavsetninger		- 4 000 000	
Sum pensjoner mv.		-88 568 714	-83 348 369
Endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte forpliktelser			
Til premiereserve, brutto	10	-199 136 484	-176 020 892
Endring i tilleggsavsetninger	10	-23 768 511	-22 647 186
Endring i kursreguleringsfond	4	-183 771 235	150 723 976
Endring i premiefond	10	-5 775 748	-4 556 842
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser		-412 451 978	-52 500 944
Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktfastsatte forpliktelser			
Overskudd på avkastningsresultat		-11 758 378	-66 728 890
Risikoresultat		-16 553 053	-9 641 866
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene		-28 311 431	-76 370 756
Forsikringsrelaterte driftskostnader	7,18	-8 503 638	-8 567 737
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-8 503 638	-8 567 737
Resultat av teknisk regnskap	9	8 482 284	8 189 630
IKKE TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3	4 741 735	5 413 307
Netto driftsinntekt fra eiendom	13	50 362	51 197
Verdiendringer på investeringer	4	989 200	56 148
Realisert gevinst og tap på investeringer	4	1 654 582	4 347 110
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		7 435 879	9 867 762
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader og andre kostnader	7	-960 930	-1 077 879
Resultat av ikke-teknisk regnskap	9	6 474 949	8 789 883
Resultat før skattekostnader og andre resultatkomponenter		14 957 233	16 979 514
Skattekostnader	8	-3 770 420	-1 134 497
Resultat før andre inntekter og kostnader		11 186 813	15 845 017
Estimatendring knyttet til ytelsesbaserte pensjonskostnader		1 102 554	-729 576
Skatt på andre inntekter og kostnader		202 319	182 394
Totalresultat		12 491 686	15 297 834
Overført til/fra risikoutjevningfond		-1 911 833	-2 863 342
Overført til/fra annen opptjent egenkapital	9	-10 579 853	-12 434 493
Sum overføringer		-12 491 686	-15 297 834

BALANSE

EIENDELER	Note	2019	2018
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendommer	13	484 234	509 430
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	14	62 463 910	58 098 782
Utlån og fordringer			
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	16	82 778 985	76 903 338
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	15	77 506 564	75 146 904
Utlån og fordringer		71 392	262 753
Finansielle derivater			-247 302
Andre finansielle eiendeler			
Sum investeringer		223 305 085	210 673 905
Fordringer			
Fordringer knyttet til premieinntekter		942 529	1 143 739
Andre fordringer		62 573	63 058
Sum fordringer		1 005 102	1 206 797
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr		76 186	128 192
Kasse, bank		4 172 941	3 610 349
Sum andre eiendeler		4 249 127	3 738 541
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		16 323	
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		228 575 636	215 619 243
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN			
Investeringer i kollektivporteføljen			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendommer	13	8 415 766	8 390 570
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	14	1 085 594 030	956 916 225
Utlån og fordringer til amortisert kost			
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	16	1 438 660 680	1 219 402 154
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	15	1 347 028 430	1 284 946 178
Utlån og fordringer til virkelig verdi		91 514 108	83 664 285
Finansiell derivater			-4 073 191
Sum investeringer i kollektivporteføljen		3 971 213 014	3 549 246 221
SUM EIENDELER		4 199 788 650	3 764 865 464

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	Note	2019	2018
Innskutt egenkapital		63 241 516	63 241 516
Opptjent egenkapital			
Risikoutjevningfond		60 919 182	59 007 348
Annen opptjent egenkapital	20	148 860 135	128 608 112
Sum opptjent egenkapital		209 779 317	187 615 460
FORPLIKTELSER			
Forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte forpliktelser			
Premiereserve	10	2 956 944 455	2 753 807 971
Tilleggsavsetninger	10	349 524 339	325 755 828
Kursreguleringsfond	10	285 676 622	101 905 387
Premiefond	10	318 148 416	308 769 687
Sum forsikringsforpliktelser		3 910 293 832	3 490 238 873
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser o.l.	18	-471 417	1 275 681
Forpliktelser ved periodeskatt		2 443 748	586 847
Forpliktelser ved utsatt skatt	8	2 743 486	1 413 631
Andre forpliktelser		11 758 173	20 493 456
Sum avsetninger for forpliktelser		23 769 615	23 769 615
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		4 199 788 655	3 764 865 464

Bodø 23. mars 2019

Bodil Irene B. Brattli
Nestleder

Einar Lier Madsen
Styreleder

Adelheid B. Kristiansen
Styremedlem

Rolf Kåre Jensen
Styremedlem

Kornelija Rasic
Styremedlem

Thor Arne Tobiassen
Styremedlem

Hans Petter Horsgaard
Daglig leder

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 2019	2019	2018
Innbetalte premier	239.665.958	213.216.300
Netto utbetalte pensjoner (inkl. inn og utbet. ref. iht OF/	-84.568.714	-83.348.369
Utbetaling drifts- og lønnskostnader, skattekostnad	-9.830.066	-9.645.335
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	145.267.178	120.222.596
Netto inn/utbetaling kjøp/salg finansielle eiendeler (B)	-60.567.978	-154.547.831
Innbetaling ved flytting fra andre		
Innbetaling av egenkapital		1.500.000
Utbetaling fra premiefondet	-39.025.100	
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	-39.025.100	1.500.000
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	13.192.857	-32.825.235
Likviditetsbeholdning pr 1.1	64.813.551	97.638.786
Likviditetsbeholdning pr 31.12	78.006.408	64.813.551

OPPSTILLING AV ENDRING I EGENKAPITAL

(i 1000 kr)	Selskaps- kapital	Risiko- utjevn.fond	Annen opptjent EK	Fond for ureal. gev.	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2019	63.242	59.007	124.289	4.320	250.858
Egenkapitalinnskudd					-
Overført risikoresultat til risikoutjevningfondet		1.912			1.912
Overført til fond for urealiserte gevinster				9.672	9.672
Årets overskudd før andre resultatkomponenter			11.187		11.187
Andre resultatkomponenter:					-
Endring av pensjonsforpliktelsen			1.103		1.103
Justering av forsikringsforpliktelse			-1.912		-1.912
Skatt på andre resultatkomponenter			202		202
Sum egenkapital 31.12.2019	63.242	60.919	134.869	13.992	273.022

Fond for urealiserte gevinster inngår i annen egenkapital i balanseoppstillingen.

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet for 2019 er avlagt i henhold til forskrift av 20. desember 2011 om årsregnskap for pensjonsforetak.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt og beregnes ut fra en skattesats på 25% i 2019, som er gjeldende sats for finansnæringen. I tillegg betaler pensjonskassen 0,15% formuesskatt på skattemessig beregnet nettoformue. Formuesskatten inngår også i den årlige resultatskatten.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonsforpliktelser egne ansatte innregnes og måles i samsvar med IAS 19.

Fordringer

Premiefordringer og andre fordringer er balanseført til pålydende. Fordringene er ikke vurdert å være tapsutsatt.

FORSIKRINGSMESSIGE FORHOLD

De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er forankret i norsk særlovgivning.

I overensstemmelse med forsikringsvirksomhetsloven § 3-11, er pensjonskassens forvaltningskapital inndelt i en kollektivportefølje og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger som skal dekke kontraktfaste forpliktelser, tilsvarende forsikringsmessige forpliktelser og risikoutjevningfondet. Selskapsporteføljen vil bestå av eiendeler som motsvarer pensjonskassens ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld.

Felles forvaltning

På grunnlag av forholdet mellom egenkapital og forsikringsmessige avsetninger er alle finansaktiva fordelt pro rata mellom selskapsporteføljen og kollektivporteføljen. Pr 31.12.2019 er selskapsporteføljens andel av avkastningen 5,44% og kollektivporteføljens andel 94,66 %.

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet, samt øvrig avkastning til kundene, resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene. Avkastning på Risikoutjevningfondet føres under overføringer/disponering av årets resultat.

Premiereserve

Premiereserven utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningstidspunktet. I nåverdiberegningen er det gjennomsnittlig benyttet 2,3 % diskonteringsrente. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar.

Administrasjonsreserve

Er midler som er avsatt for å dekke fremtidige kostnader vedrørende utbetaling av pensjon.

Tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetninger representerer en buffer som kan brukes dersom årets finansielle avkastning ikke når opp til årets garanterte rentebeløp for premiereserven.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealiserte gevinster/tap på finansielle eiendeler i kollektivporteføljen til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle omløpsmidler viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet.

Risikoutjevningfond

Fondet er en lovbestemt avsetning for å møte upåregnelige tap ved pensjonskassens forsikringsvirksomhet. Det er anledning å avsette inntil 50% av årets risikoresultat til risikoutjevningfond for dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av pensjonskassens egenkapital, men ikke som ansvarlig kapital ved beregning av kapitaldekningskrav.

FINANSIELLE EIENDELER

Virkelige verdier

Med virkelige verdier menes det beløp aktiva-poster kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. For aksjer, omløpsobligasjoner og terminkontrakter er beregningene bygget på observerbare markedsverdier. Obligasjoner som holdes til forfall er vurdert til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metoden. Usikkerheten i beregninger av virkelige verdier anses som svært liten.

Utenlandske aksjer og aksjeeierlån

Investering i utenlandske aksjer og aksjeeierlån er frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultatet fordi måling og rapportering til virkelig verdi resulterer i mer relevant informasjon.

Obligasjoner som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall vurderes til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metoden. For påløpte renter er benyttet verdier fra forvalterne pr 31.12.2019.

Aksjer og andeler

Aksjer tilordnes anskaffelseskost ved FIFO-metoden (først inn først ut).

Note 2 Premieinntekter

Forfalt premie	2019	2018
Arbeidsgiverpremie	8,57 %	8,57 %
Normalpremie 7,27 %	89.188.910	84.178.682
Administrasjonspremier 0,69%	9.691.393	9.146.975
Rentegarantipremie	2.800.000	2.599.983
Reguleringspremie	105.300.000	82.100.000
Ikke forsikringsbar ytelse 0,64 %	10.720.000	8.500.000
Medlemspremie 2%	28.090.995	26.512.970
Vedlikehold administrasjonsreserve 0,23 %	3.230.465	3.048.992
Frivillig premie/etterbetaling tidligere år	54.744	507.663
Sum forfalt premie	249.076.507	216.595.264
Hvorav finansiert ved overførsel fra premiefond		
Overføring av premiereserve fra andre forikringssselskap	0	0
Sum premieinntekter	249.076.507	216.595.264

Note 3 Renteinntekter og utbytte fra finansielle eiendeler

	2019	2018
Renter av bankinnskudd	1.973.071	1.015.208
Renter av obligasjonsfond	18.104.742	22.673.425
Renter av høyrentefond	1.689.592	
Renter av pengemarkedsfond	1.419.000	4.889.374
Renter av verdipapirer anlegg	42.169.258	44.889.330
Utbytte Dreyfushammarn		6.580.000
Utbytte SKS aksjer	818.816	682.347
Renter og utbytte aksjefond	432.207	13.843.514
Renter og utbytte eiendomsfond	20.544.225	
Sum renteinntekter/utbytte fra finansielle eiendeler	87.150.911	94.573.198
Fordelt på teknisk og ikke teknisk regnskap	2019	2018
Andel teknisk regnskap	82.409.175	89.159.891
Andel ikke teknisk regnskap	4.741.735	5.413.307

Note 4 Netto realiserte og urealiserte gevinster og kursreguleringsfondet

	Realiserte gevinster	Realiserte tap	Urealiserte gev./tap	Amort. underkurs	Renter/ Utbytte	Sum avkastning
Aktiva						
Aksjefond internasjonale	31.047.745		92.876.532		423.297	124.347.574
Aksjefond norske	7.264.159		39.388.063		8.910	46.661.132
Obligasjonsfond	3.986.302	-3.520.780	21.415.429		18.104.742	39.985.693
Høyrentefond			9.422.136		1.689.592	11.111.728
Alternative investeringer		-2.570.399	9.546.997			6.976.598
Pengemarkedsfond	778.249		4.396.180		1.419.000	6.593.429
Holde til forfall obligasjoner		-2.028.860			42.169.258	40.140.398
- amortisering Hold til forfall				2.507.678		2.507.678
Storebrand, Union, Aberdeen og Pareto eiendomsfond			12.077.575		20.544.225	32.621.800
Derivater		-4.544.900	4.320.493			-224.407
Sum avkastning forvaltere	43.076.455	-12.664.939	193.443.405	2.507.678	84.359.024	310.721.623
Renter av bankinnskudd					1.973.071	1.973.071
Renteutgifter					-58	(58)
Utbytte SKS aksjer					818.816	818.816
Husleieinntekter					925.637	925.637
Sum avkastning egne plasseringer					3.717.466	3.717.466
Sum netto inntekter fra investeringer 2019	43.076.455	-12.664.939	193.443.405	2.507.678	88.076.490	314.439.089

	Realiserte gevinster	Ureal. gev./tap	Amortisert underkurs	Renteinnt./ Utbytte	Leie- inntekter	Finans- inntekter
Andel teknisk regnskap	28.756.876	182.918.473	2.371.297	82.409.117	875.275	297.331.038
Andel ikke teknisk regnskap	1.654.640	10.524.932	136.381	4.741.735	50.362	17.108.050
SUM	30.411.516	193.443.405	2.507.678	87.150.853	925.637	314.439.088

Kursreguleringsfondet og Fond for urealiserte verdie	2019	2018
Verdiendring obligasjoner/-fond holdt for omsetning	44.780.742	-31.171.817
Valutatermin- sikring- markedsverdi	4.320.493	-2.091.568
Verdiendr.Storebrand, Union, Pareto og Aberdeen Eienc	12.077.575	2.787.610
Verdiendring aksjefond holdt for omsetning norske	39.388.063	-56.938.640
Verdiendring aksjefond holdt for omsetning internasjon	92.876.532	-72.420.112
SUM	193.443.405	-159.834.527

Til kursreguleringsfondet	183.771.235
Til fond for urealiserte gevinster	9.672.170

Ved avslutning av regnskapet for 2019 utgjorde kursreguleringsfondet, som tilhører kollektivporteføljen 285 676 622 kroner. Fond for urealiserte gevinster, som tilhører selskapsporteføljen utgjorde 13 991 762. Fondene gir uttrykk for sum differanse mellom markedsverdi og kostpris, og har i løpet av året økt med 193 443 405 kroner

Note 5 Pensjonsordning og utbetalte pensjoner

Pensjonskassen har offentlig tjenestepensjonsordning, dvs. en kollektiv ytelsesordning uten investeringsvalg, med bruttogaranti på 66% av sluttlønn ved full opptjening 30 år.

(Denne 66% garantien gjelder kun for medlemmer født 1958 og tidligere)

Ordningen inkluderer uførepensjon som beregnes som en nettopensjon, netto barnpensjon på 15% av pensjonsgrunnlaget og netto ektefellepensjon på 9% av pensjonsgrunnlaget.

Reguleringen av pensjonene følger utviklingen i folketrygdens grunnbeløp G

Direkte utbetalte pensjoner	2019	2018
Alderspensjon	66.017.481	62.561.646
Uførepensjon	19.116.677	19.239.779
Etterlattpensjon	8.097.111	7.286.910
Barnpensjon	894.882	622.543
Sum direkte utbetalte pensjoner	94.126.151	89.710.878
Utbetalte refusjonspensjoner iht overføringsavtalen	7.919.624	7.284.247
Mottatte refusjonspensjoner iht overføringsavtalen	-17.477.061	-13.646.756
Netto utbetalte pensjoner	84.568.714	83.348.369
		0
Med fordeling av refusjoner:	2019	2018
Alderspensjon	56.854.775	56.652.886
Uførepensjon	19.548.371	18.941.544
Etterlattpensjon	7.277.738	7.151.171
Barnpensjon	887.830	602.768
Netto utbetalte pensjoner	84.568.714	83.348.369

Når det gjelder medlemsbedrifter av pensjonsordningen vises det til årsberetningen pkt. 1

Når det gjelder antall medlemmer av pensjonsordningen vises det til vedlagte forsikringstekniske oppgjør pr 31.12.2019. Arbeidstakers medlemspremie er 2 % av lønnsgrunnlag.

Det vises til note 2 Premieinntekter.

Note 6 Ytelser og lån til ledende ansatte m.m.

Ytelser	Lønn	Pensjons- kostnader	Annen godtgjørelse
Daglig leder Hans Petter Horsgaard	1.041.398	181.970	4.392
Styreleder Einar Lier Madsen			98.866
Nestleder Bodil Bjørnaali Brattli			59.320
Styremedlem Rolf Kåre Jensen			49.433
Styremedlem Adelheid Kristiansen			49.433
Styremedlem Kornelija Rasic			49.433
Styremedlem Thor Arne Tobiassen			49.433
Varamedlem Stephan Andre Skjelvan			4.104
Varamedlem Cecilie Lekang			2.736

Annen godtgjørelse til daglig leder er dekning av telefon.

Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelse til daglig leder, styremedlemmer eller ansatte.

Note 7 Lønn og driftskostnader

	2019	2018
Personalkostnader	4.278.244	4.802.650
Honorar revisjon lovpålagt	124.650	111.100
Honorar revisor andre attestasjoner	7.600	5.450
Honorar revisor bistand	50.950	46.800
Honorar revisor skattemessig bistand	56.115	49.300
Aktuar	714.555	710.603
Diverse tjenester fra Bodø kommune	415.080	415.080
Hvorav husleie	74.292	
Øvrige driftskostnader	3.817.374	3.504.632
Sum andre driftskostnader	5.186.324	4.842.965
Sum driftskostnader	9.464.568	9.645.615
Herav relatert til finansforvaltning	8.503.638	
Herav relatert til forsikring	960.930	
Sum	9.464.568	

Antall årsverk i pensjonskassen er 4,6. Lønnskostnader er fordelt med 20 % på finansforvaltning og med 80 % på forsikring.

Note 8 Skattekostnad

Skattekostnad	2019	2018
Beregnet formuesskatt	385.968	300.000
	2.005.531	
For lite (+)/For mye(-) avsatt skatt foregående år	-153.253	-81.530
Endring utsatt skatt	1.329.854	733.633
Årets skattekostnad(+)/inntekt(-)	3.568.100	952.103

Inntektsskatt	2019	2018
Totalresultat før skattekostnad	14.957.233	16.979.513
Rentekostnad på ilignet skatt		
Permanente forskjeller	127.618	20.000
Tilbakeføring urealisert gevinster/tap 1.1.19 tilhørende kollektivporteføljen		250.894.114
Utbetalt utbytte aksjer og utbetaling andeler IS/DA mv selskapsportefølje	-1.229.868	-683.289
Skattemessig gevinst realisasjon av aksjer kolektivporteføljen netto		
Skattemessig gevinst realisasjon av aksjer kolektivporteføljen netto		-10.363.142
Andel av regnskapsmessig overskudd deltakerlignet selskap		-1.620.274
Andel av skattemessig overskudd deltakerlignet selskap		1.611.025
Annen endring		326.094
Aksjeutbytte på selskapsporteføljen -3 % skattepliktig andel	36.896	20.499
Endring midlertidige forskjeller	-79.721	-5.606.918
Endring risikoutjevningfond		
Årets skattemessige resultat	13.812.158	251.577.622
Underskudd til fremføring fra foregående år i.h.t. skatteoppgjør	-5.359.692	-256.937.314
Underskudd til fremføring 31.12.		-5.359.692
Grunnlag betalbar skatt	8.452.466	0
Betalbar skatt 25%	2.113.117	
Betalt kildeskatt for refusjon	-107.618	
For mye avsatt tidligere år	-153.253	
Beregnet formuesskatt 0,15%	385.968	
Betalbar skatt i balansen	1.852.246	
Urealisert gevinst finansielle omløpsmidler (kursreguleringsfond)		0
Skattemessig underskudd til fremføring		-5.359.692
Midlertidig forskjell driftsmidler m.v.	10.973.941	11.365.637
Netto midlertidige forskjeller	10.973.941	6.005.945
Utsatt skatt/ - Utsatt skattefordel pr. 31.12. - 25%	2.743.485	1.501.486

Note 9 Resultatanalyse og fordeling av resultat

Aktuar har beregnet:	(hele tusen)
Renteresultat	32.035
Risikoresultat	16.464
Administrasjonsresultat	3.838
Sum resultatelementer	52.337
<hr/>	
Premie til avkastningsgaranti	2.800
Til kursreguleringsfond	183.771
Resultat av teknisk regnskap	60.630
<hr/>	
Spesifikasjon omkostningsresultatet:	
Beregningsmessige omkostninger	15.289
Vedlikehold administrasjonsreserve	2.947
Årets faktiske omkostninger	8.505
Adm.resultat overføres til annen egenkapital	3.838
<hr/>	
Risikoresultatet	16.464
Tilført premiefond	16.464
<hr/>	
Renteresultat etter tilførsel fra kursreguleringsfond	32.035
Til tilleggsavsetninger	-23.778
Til premiefond	-8.258
<hr/>	
Selskap og egenkapital	
Ikke teknisk resultat før endelig fordeling mellom selskap og kollektiv	6.407
Administrasjonsresultat	3.838
Innkrevd rentegarantipremie	2.800
Endring pensjonsforpliktelse	1.103
Skattekostnad	-3.568
Resultatført endring egenkapital	10.580

Note 10 Endring i forsikringsmessige avsetninger

Premiereserve

Inngående balanse (inkl. erstatningsreserven)	2.753.807.971
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	
Netto resultatførte avsetninger	203.136.484
Overskudd på avkastningsresultatet	
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	
<i>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene</i>	203.136.484
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	
Overføringer mellom fond	
Overføringer til/fra selskapet	
<i>Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene</i>	
Utgående balanse	2.956.944.455

Tilleggsavsetninger

Inngående balanse	325.755.828
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	
Netto resultatførte avsetninger	23.768.511
Overskudd på avkastningsresultatet	
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	
<i>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene</i>	23.768.511
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	
Overføringer mellom fond	
Overføringer til/fra selskapet	
<i>Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene</i>	
Utgående balanse	349.524.339

Kursreguleringsfond

Inngående balanse	101.905.387
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	
Netto resultatførte avsetninger	183.771.235
Overskudd på avkastningsresultatet	
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	
<i>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene</i>	183.771.235
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	
Overføringer mellom fond	
Overføringer til/fra selskapet	
<i>Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene</i>	
Utgående balanse	285.676.622

Premiefond

Inngående balanse	308.769.689
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	
Netto resultatførte avsetninger	
Overskudd på avkastningsresultatet	11.847.877
Risikoresultat tilordnet forsikringskontr.	16.463.554
<i>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene</i>	28.311.431
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	
Overføringer mellom fond	
Overføringer til/fra selskapet	-18.932.704
<i>Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene</i>	-18.932.704
Utgående balanse	318.148.416

Pensjonskassens premiefond fordeler seg slik på medlemsforetakene:

Premiefond fordelt på kunder	IB 1.1.2019	Benyttet i 2019	For mye premie 2019	Renter 2019 godskrives	Meravkastning	Andel av renteresultat	Andel av risikoresultat	UB 31.12.2019
Bodø kommune	260.529.852	-39.025.100	15.052.034	4.820.346	6.975.353	3.021.501	13.891.413	265.265.400
Bodø Havnevesen KF	5.727.821		150.920	114.556	153.355	66.429	305.407	6.518.487
BOPRO	3.292.920			65.858	88.164	38.190	175.578	3.660.709
Stormen konserthus KF	4.451.022			89.020	119.170	51.621	237.328	4.948.161
Salten Regionråd KF	1.589.095		53.185	31.782	42.546	18.430	84.730	1.819.768
BKP	1.349.988			27.000	36.144	15.657	71.981	1.500.770
Bodø Kirkelige Fellesråd	6.633.755			132.675	177.610	76.935	353.711	7.374.686
Bodø Spektrum KF	2.438.716			48.774	65.293	28.283	130.032	2.711.099
Salten Brann	22.720.258	-939.491		445.012	608.306	263.499	1.211.441	24.309.024
Skjerstad Bygningsstiftelse	28.290			566	757	328	1.508	31.450
Zahljøsøen	6.301			126	169	73	336	7.005
Bodø Spektrum AS	1.669			33	45	19	89	1.855
Total	308.769.687	-39.964.591	15.256.139	5.775.748	8.266.913	3.580.964	16.463.554	318.148.414

Note 11 Kapitalavkastning

	Dietz metode 2019	Dietz metode 2018
Bokført avkastning kollektivporteføljen	3,23 %	4,83 %
Verdijustert avkastning kollektivporteføljen	8,42 %	0,38 %

Note 12 Risiko knyttet til finansielle instrumenter

Kreditrisiko

Pensjonskassen er i liten grad eksponert for kreditrisiko gjennom kundefordringer.

Debitorer er i all hovedsak Bodø kommune, kommunale foretak, interkommunale selskaper og uoppgjorte plasseringer hos forvaltere. Totale kundefordringer var pr 31.12.2019 på kr 1 001 069

Markedsrisiko

Pensjonskassen er eksponert for risiko gjennom sine plasseringer i bankinnskudd, pengemarkedsfond, aksjer, aksjefond, eiendomsfond, høyrentefond, obligasjoner og direkte eide bygninger. Alle plasseringer er i tråd med pensjonskassens retningslinjer for kapitalforvaltning. Omløp- og anleggsobligasjoner er i henhold til retningslinjer ikke gradert lavere enn BBB. (ref. Standard & Poors eller tilsvarende). Samtlige aksjefond pensjonskassen har plasseringer i, består av børsnoterte aksjer. Aksjefondenes underliggende plasseringer er notert på anerkjente børser i de landene som er inkludert i en spesifisert referanseindeks.

Likviditetsrisiko

Pensjonskassen er i svært liten grad utsatt for likviditetsrisiko, i det premieinnbetalingene hele tiden overstiger pensjonsutbetalingene og løpende driftskostnader. Pensjonskassen har en stor portefølje av svært omsettelige verdipapirer. Plasseringene i banker og hos forvaltere kan gjøres likvide i løpet 1-5 dager.

Note 13 Investeringseiendommer

Pensjonskassen fikk pr 31/12-02 overført Speiderveien 4 (kontorbygg). Bodø kommune har ansvaret for forvaltningen og driften av eiendommen.

Bodø kommune har rett til å leie Speiderveien fra pensjonskassen for en periode på fem år. Leieperioden forlenges automatisk for nye fem år med mindre Bodø kommune senest 6 måneder før utløpet av leieperioden skriftlig har meddelt at leieforholdet ikke ønskes forlenget. Ny leieperiode på 5 år er inngått fra og med 2018. Pensjonskassen kan si opp leieforholdet med seks måneders skriftlig varsel.

Det er avtalt en årlig husleie som reguleres i henhold til endringen i konsumprisindeksen. Den avtalte husleie

er i samsvar med taksert «netto inntektsoverskudd» som er markedspris for tilsvarende arealer minus kostnader til vedlikehold, forsikringer, administrasjon, samt offentlige avgifter og skatter.

Speiderveien 4 (kontorlokaler):

Eiendommen ligger i Østbyen 1,2 km fra Bodø sentrum. Utleid areal er på 1298 m2. Eiendommen er taksert til en markedsverdi på 8,9 millioner kroner.

Inntekter fra bygninger og annen fast eiendom	2019	2018	2017
Speiderveien 4	925.637	894.444	884.328

Verdier	2019	2018	2017
Inngående balanse	8.900.000	8.900.000	8.900.000
Speiderveien 4	8.900.000	8.900.000	8.900.000

Utgående balanse	8.900.000	8.900.000	8.900.000
Storgata 8			
Speiderveien 4	8.900.000	8.900.000	8.900.000

Eiendom	Ansk. Kost	Ansk. Kost	Markedsverdi
Speiderveien 4	7.000.000	7.000.000	8.900.000
Sum eiendom	7.000.000	7.000.000	8.900.000
Andel selskapsporteføljen			484.234
Andel kollektivporteføljen			8.415.766

Note 14 Obligasjoner

Obligasjoner som holdes til forfall

Fordelt etter sektor	Pålydende verdi	Balanseverdi	Markedsverdi	Påløpte renter	Effektiv rente
Bank/Finans	615.000.000	624.510.601	643.900.000	11.005.519	2,4 %
Kraftselskap	214.000.000	218.665.288	228.500.000	3.840.901	2,7 %
Statsforetak	5.000.000	5.213.825	5.300.000	131.849	1,7 %
Kommune/ fylke	52.000.000	51.975.181	53.200.000	216.122	2,2 %
Industri	244.365.259	247.693.044	248.200.000	3.327.785	3,2 %
Sum	1.130.365.259	1.148.057.939	1.179.100.000	18.522.176	2,7 %

Fordelt på selskapsportefølje og kollektivportefølje

Selskap	62.463.910
Kollektiv	1.085.594.030
SUM	1.148.057.939

Fordelt på norske og andre markeder

Norske obligasjoner hold til forfall	1.083.183.484
Andre markeder	64.874.455
SUM	1.148.057.939

Note 15 Obligasjonsfond

	Ansk.kost	Markeds- verdi
Obligasjoner og andeler		
Alfred Berg Nordic Investment Grade	362.082.393	372.022.362
Alfred Berg Nordic Likviditet Pluss Inst	152.259.282	154.215.043
Barings European Loan Fund Tranche B (NOK) Accumulating Shares	35.000.000	37.544.358
Nordea 1 - European High Yield	50.000.000	52.739.386
Capital Four Invest Europeas Loan	35.000.000	37.493.925
DNB obligasjon III	267.007.708	260.969.354
DNB High Yield	163.077.237	168.495.227
Storebrand Norsk Kreditt	235.473.924	231.182.041
Muzinich Asia Credit	102.100.000	109.873.298
Sum	1.402.000.544	1.424.534.994

Obligasjonsfond	2019	2018
Effektiv rente	3,68 %	3,91 %

Fordelt på selskapsportefølje og kollektivportefølje

Selskap	77.506.564
Kollektiv	1.347.028.430
SUM	1.424.534.994

Fordelt på norske og andre markeder

Norske obligasjoner og andeler	660.645.623
Andre markeder	763.889.371
SUM	1.424.534.994

Note 16 Aksjefond, aksjer og andeler - omløpsmidler

ISIN	Aksjefond	Ansk. Kost	Markedsverdi
NO0010340748	Danske Invest Norsk aksjer Inst	67.102.048	70.900.743
NO0010105489	Alfred Berg GAMBAK	30.882.260	71.423.001
NO0010704422	Alfred Berg Norge Inst	80.167.629	162.781.172
NO0010611791	KLP Aksje Fremvoksende Markeder	105.000.000	115.339.784
NO0010272420	KLP Aksje Global Indeks II	165.217.302	182.999.821
GB00BF0V6P41	Fundsmith Sustainable Equity	74.755.252	93.761.377
NO0010776354	Storebrand Global Multifaktor Valutasi	121.965.665	129.885.205
LU0571085686	Vontobel mtx Sust Emerg usd	126.872.439	126.872.439
	Sum alle aksjefond	771.962.595	953.963.542

ISIN	Aksjefond, aksjer og andeler	Ansk. Kost	Markedsverdi
	Sum aksjefond	771.962.595	953.963.542
	Union Core	64.923.333	67.908.156
	Hadean Capital AS	-	2.238.228
	Storebrand Eiendomfond	97.712.022	120.231.161
	Salten kraftsamband	101.000.000	101.000.000
NO0010657000	Aberdeen Eiendomfond Norge	116.259.960	126.694.943
NO0010561533	Pareto Eiendomsselskap AS	748.929	871.099
NO0010748122	Pareto Eiendomsselskap IIAS	500.000	622.937
E Pareto Eie IS	Pareto Eiendomsselskap IS	49.499.941	61.670.817
E Pareto Eie II IS	Pareto Eiendomsselskap II AS	74.143.892	86.238.781
	SUM AKSJER OG ANDELER	1.276.750.672	1.521.439.664

Fordelt på selskapsportefølje og kollektivportefølje	Aksjer & andeler
Selskap	82.778.984
Kollektiv	1.438.660.680
SUM	1.521.439.664

Fordelt på norske og andre markeder	
Norske aksjer og andeler	870.342.810
Andre markeder	651.096.854
SUM	1.521.439.664

Aksjer og andeler har noterte priser i aktive markeder - nivå 1. De utvalgte aksjefond gir samlet en god global diversifisering. Aksjefond er klassifisert som holdt for ometning og vurdert til virkelige verdier over resultatet. Netto avkastning beregnet for aksjefond er sammensatt av realiserede og urealiserede gevinster/tap slik det fremgår av note 4.

Storebrand Eiendomfond Norge KS består av utleiebygg i Oslo og Østlandsområdet. Plaseringen er vurdert til nivå 3 - ikke observerbare data.

Note 17 Solvensmargin

	31.12.2019	31.12.2018
Netto ansvarlig kapital (i 1000 kr)	209.779	187.530
50 % av Tilleggsavsetninger	174.762	162.878
50 % av risikoutjevningfond	30.460	29.504
Solvensmarginkapital	415.001	379.912
Minstekravet til solvensmargin	141.471	130.343
Solvensmarginkapital i % av Solvensmarginkrav	293,3 %	291,5 %

Note 18 Netto pensjonsforpliktelser

De ansatte har pensjonsordning i Bodø kommunale pensjonskasse. Pensjonsordningen er ytelse Pensjonskassen er pliktig til å ha pensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon og f ordning som oppfyller kravene etter denne loven. Foretaket har 5 aktive og en oppsatt rettighet

FORUTSETNINGER	31.12.2019	31.12.2018
Diskonteringsrente	2,10 %	2,60 %
Lønnsvekst	3,00 %	2,75 %
G-regulering	2,50 %	2,50 %
Pensjonsregulering	1,73 %	1,73 %
Forventet avkastning	2,60 %	2,60 %
Agasats	7,90 %	7,90 %
PENSJONSFORPLIKTELSE	31.12.2019	31.12.2018
Brutto påløpt forpliktelse inkl. AFP	10.630.484	11.248.844
Pensjonsmidler i ordning for tjenstepensjon	-11.101.900	-9.973.163
Netto forpliktelse før arb.giveravgift	-471.416	1.275.681
Ikke resultatført estimatendring/-avvik	0	0
Balanseført netto forpliktelser før arbeidsgiveravgift	-471.416	1.275.681
Avsatt til arbeidsgiveravgift	-37.242	100.779
Balanseført nto forpl./midler inkludert arbeidsgivera	-508.658	1.376.460
Endring netto pensjonsforpliktelse	0	0
PENSJONSKOSTNADER INKL. ARBEIDSGIVER	31.12.2019	31.12.2018
Nåverdi av årets opptjening	477.202	481.988
Rentekostnad	285.934	255.620
Forventet avkastning	-263.540	-237.390
Administrasjonskostnad	10.115	10.330
Aga netto pensjonskostnad inkl. adm. Kostnad		
Resultatført planendring		
Aktuarielt tap/gevinst	-1.102.554	729.576
Resultatført pensjonskostnad	-592.843	1.240.124

Note 19 Transaksjoner med nærstående parter

Nærstående parter er Bodø kommune, øvrige foretak i pensjonskassen, samt pensjonskassens styre og ansatte. Det vises til note 2 premieinntekter og til note 7 med opplysning om tjenester kjøpt av kommunen. Når det gjelder transaksjoner med ledelse og styre, vises det til note 6 ytelser og lån til ledende ansatte m.m.

Note 20 Kapitaldekning og hendelser etter balansedagen

Det er et bindende lovkrav at solvenskapitaldekningen skal være minimum 100%. I investeringsstrategien til Bodø kommunale pensjonskasse står det at i de situasjoner hvor solvenskapitaldekningen er svakere enn 125% skal Investeringskomiteen initiere aksjoner. Solvenskapitaldekningen var 140 % pr 31/12-2019. Den globale uro som har oppstått i markedet etter balansedagen som følge av koronaviruset, har gjort at solvenskapitaldekningen er redusert til 131% pr 16/3-20.

Det er analysert ulike scenarier med ytterligere børsnedgang og endring av rentenivået for å se hvordan solvenskapitaldekningen utvikler seg. En situasjon med vedvarende børsnedgang vil kunne gi press på pensjonskassens kapitaldekning. Styret i Bodø kommunale pensjonskasse er derfor forberedt på å iverksette både risikodempende tiltak og kreve innbetaling av ytterligere egenkapital.

Det vises til nærmere omtale i Årsberetningen.

NØKKELTALL

MEDLEMSBESTAND PR. 31.12.2018 ER FORDELT SLIK:

År	2019	2018	2017	2016	2015
Aktive medlemmer	4 070	4 021	4 032	3 955	3 985
Oppsatte med rett	1 935	1 832	1 751	1 678	1 542
Oppsatte u/rett	7 528	7 056	6 669	6 324	5 639
Pensjonister	2 361	2 192	2 035	1 929	1 826
Til sammen	15 894	15 101	14 487	13 886	12 992

PENSJONSARTER OG UTVIKLINGEN DE SISTE 5 ÅR

ÅR	2019	2018	2017	2016	2015
ALDERSPENSJON (inkl. AFP)	1 475	1 378	1 293	1 208	1 112
UFØREPENSJON	653	590	544	535	527
EKTEFELLEPENSJON	210	205	181	172	172
BARNEPENSJON	23	19	17	14	15
TIL SAMMEN	2 361	2 192	2 035	1 929	1 826

FORDELING KJØNN - KVINNER:

ÅR	2019	2018	2017	2016	2015
ALDERSPENSJON	1 023	959	896	843	776
UFØREPENSJON	570	509	476	468	458
EKTEFELLEPENSJON	123	119	111	110	109
BARNEPENSJON	10	9	7	4	5
TIL SAMMEN	1 726	1 596	1 490	1 425	1 348

FORDELING KJØNN - MENN:

ÅR	2019	2018	2017	2016	2015
ALDERSPENSJON	452	419	397	365	336
UFØREPENSJON	83	81	68	67	69
EKTEFELLEPENSJON	87	86	70	62	63
BARNEPENSJON	13	10	10	10	10
TIL SAMMEN	635	596	545	504	478

ALDERSFORDELING KVINNER (tallene i parentes gjelder 2018)

	20-29	30-39	40-49	50-59	60-66	>= 67
ALDERSPENSJON					150 (147)	873 (816)
UFØREPENSJON	4(2)	41 (38)	100 (92)	215 (189)	208 (187)	2 (1)
EKTEFELLEPENSJON	0(0)	0 (0)	2 (1)	5 (4)	12 (13)	104 (101)

ALDERSFORDELING MENN (tallene i parentes gjelder 2018)

	20-29	30-39	40-49	50-59	60-66	>= 67
ALDERSPENSJON				4 (4)	49 (44)	399 (369)
UFØREPENSJON	0 (0)	1 (2)	13(12)	25 (26)	44 (41)	0 (0)
EKTEFELLEPENSJON	0 (0)	0 (0)	1 (1)	5 (7)	10 (8)	71 (70)

Bodø kommunale Pensjonskasse

FORSIKRINGSTEKNISK OPPGJØR 31.12.2019

BESKRIVELSE	ANTALL		RESERVE	
	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019
Aktive	4 021	4 070	1 055 823 903	1 110 207 183
Fratrådte med rettighet	1 832	1 935	301 958 962	315 439 202
Fratrådte uten rettighet *	7 056	7 528	32 903 498	36 469 798
Sum aktive og fratrådte	12 909	13 533	1 390 686 363	1 462 116 183
Alderspensionister	1 234	1 314	672 331 265	730 667 218
AFP og tidligpensjonister	144	161	121 673 254	136 715 042
Ektefellepensjonister	205	210	77 553 654	83 940 498
Barnepensjonister	19	23	4 034 873	5 005 519
Uførepensjonister	590	653	387 491 824	429 986 092
Sum pensjonister	2 192	2 361	1 263 084 870	1 386 314 369
Totalt	15 101	15 894	2 653 771 233	2 848 430 552
Administrasjonsreserve			61 036 738	65 513 903
IBNR-avsetning			39 000 000	43 000 000
Sum premiereserve			2 753 807 971	2 956 944 455
Samlet pensjonsgrunnlag for aktive medlemmer			1 332 154 679	1 399 629 975
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag for aktive medlemmer			331 000	344 000
Medianlønn blant aktive medlemmer			358 000	370 000
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag for 100% aktive medlemmer			467 000	485 000
Medianlønn blant 100% aktive medlemmer			447 000	464 000

* Fratrådte uten rettighet inneholder personer med tjenestetid mindre enn 3 år.
Det er kun avsatt reserve for disse dersom de har fratrudd etter 31.12.2005.

KLP Forsikringservice AS
Et selskap i KLP-konsernet AS
Orgnr: 967 696 676
Foretaksregisteret

KLP Forsikringservice AS
Dronning Eufemias gate 10
Pb. 400 Sentrum,
0103 Oslo

Kontaktinformasjon
amfinn.osmundsvaag@klp.no
linda.elisabeth.johansen@klp.no
erik.falk@klp.no

KLP Forsikringservice AS

Bodø kommunale pensjonskasse
Att: Hans Petter Horsgaard
Hans.Petter.Horsgaard@bodo.kommune.no

Oslo 10. mars 2020

Aktuarerklæring

Bodø kommunale pensjonskasse - 2019

Under henvisning til det fremlagte regnskapet for 2019 bekreftes det at de forsikringstekniske avsetninger er foretatt i samsvar med gjeldende beregningsgrunnlag som spesifisert i forsikringsvirksomhetsloven § 3-9 Premiereserve knyttet til kontraktfaste forpliktelser.

For dødelighet og sivilstandselementer er benyttet det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget K2013 fastsatt av Finanstilsynet med utgangspunkt i en utredning fra Finans Norge.

For uførhet er det benyttet et eget grunnlag, KFSU 2015, basert på uførefaringene i årene 2011- 2013 i pensjonskasser med KLP Forsikringservice som aktuar.

Pris tariffene er meldt Finanstilsynet som angitt i forsikringsvirksomhetsloven § 3-7 Meldeplikt og tilsyn med pristariffer.

Med vennlig hilsen
For KLP Forsikringservice AS

Linda E. Johansen
Ansvarshavende aktuar KLP FS

KLP Forsikringservice AS
Et selskap i KLP-konsernet AS
Orgnr: 967 696 676
Foretaksregisteret

KLP Forsikringservice AS
Dronning Eufemias gate 10
Pb. 400 Sentrum,
0103 Oslo

Kontaktinformasjon
arnfinn.osmundsvaag@klp.no
linda.elsabeth.johansen@klp.no
erik.falk@klp.no

Sensitivitet: Begrenset

Revisors beretning